

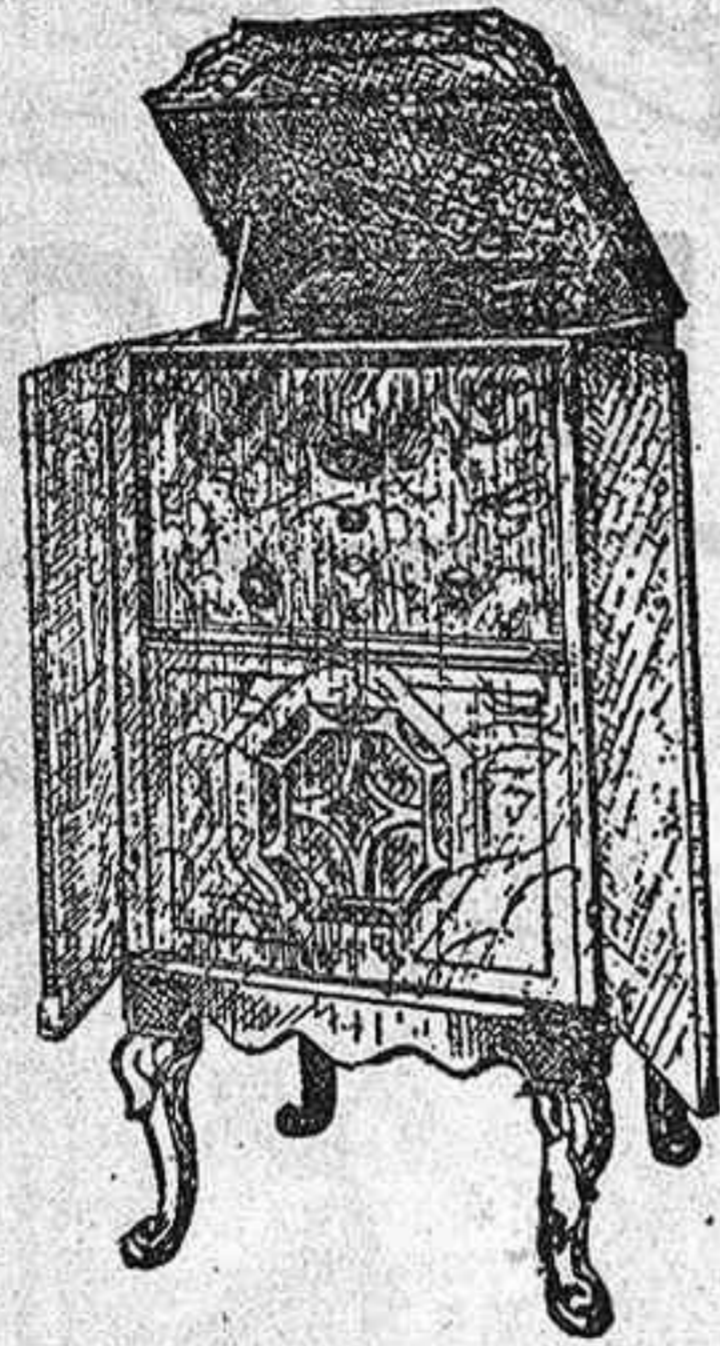
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

El bon català:—I ara això. Una bona escombra!

Ràdio-Phono CLIMO

PREU:
900
PTES.

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 (tocant E. Granados)
Telèfon 23058 :: BARCELONA

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa
Prou sofrir inutilment de les dites malalties
gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: Emenorragia (purgacions), amb totes les seves manifestacions, uretritis, prostatitis, orquitis, cistitis, gota militar, etc. de l'home, i vulvitis, vaginitis, metritis, uretritis, cistitis, anexitis, fluxos, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els Catxets del Doctor Soivre. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

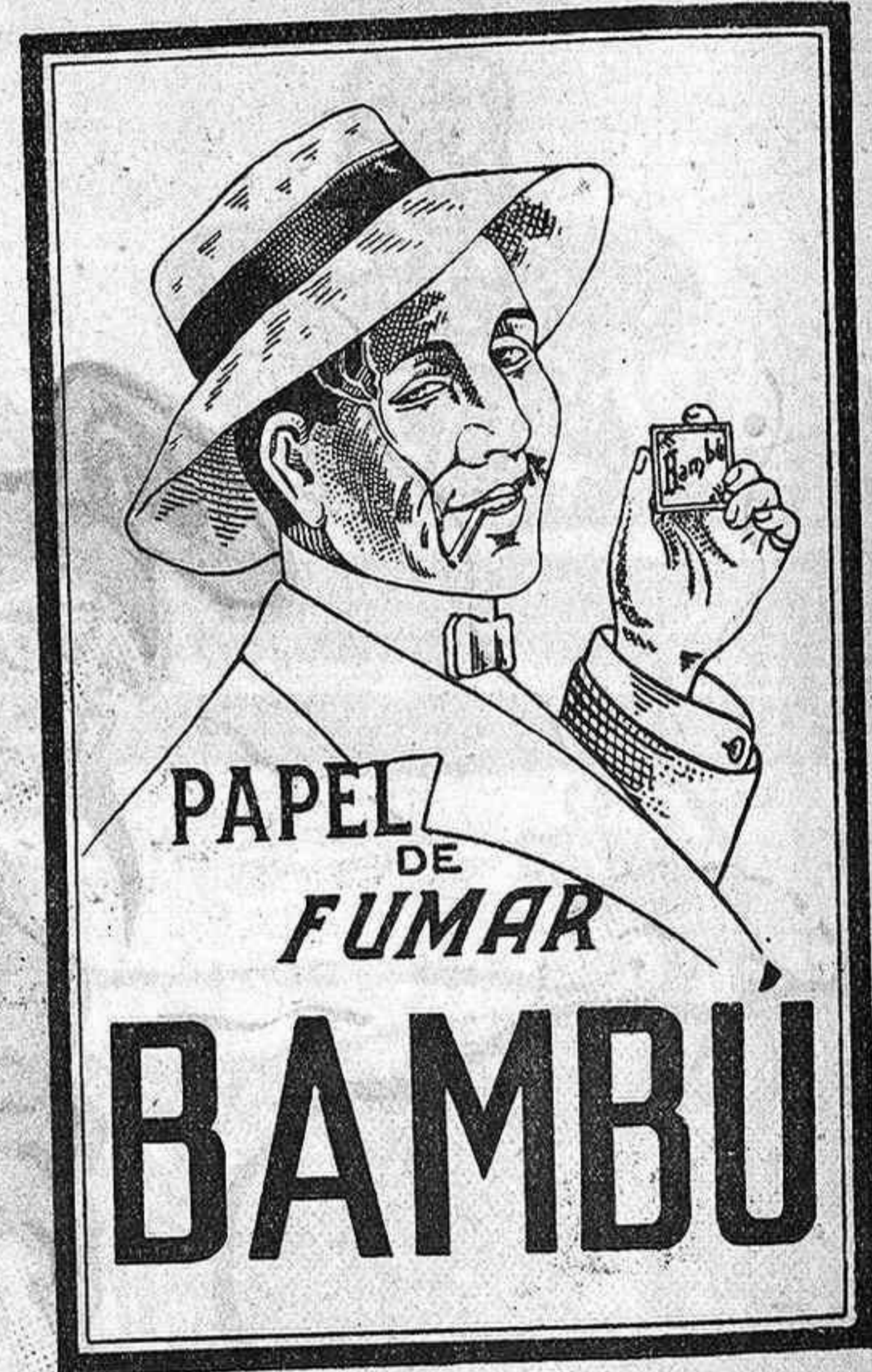
siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: Sífilis (avari...), eczemes, herpes, úlceres varicoses (llagues de les cames), erupcions escrofuloses, eritemes, acne, urticària, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Píndoles depuratives del Dr. Soivre, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: Impotència (manca de vigor sexual), polacions nocturnes, espermatòria (pèrdues seminals), cansament mental, pèrdua de la memòria, mal de cap, debilitat muscular, radiga corporal, tremolors, palpitations, trastorns nerviosos de la dona i totes les manifestacions de la Neurastènia o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Gragees potencials del Dr. Soivre. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pesse- es 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a Oficines Laboratori Sòhatarg, carrer del Ter, 16. telèfon 544 S. M. Barcelona, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament, tractament i guariment de les dites malalties.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREIS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÓNICA

Farsa política d'actualitat

Don Leandro rep moltes visites. Un li ve a demanar una recomanació, un altre, un càrrec. Don Leandro estreny mans, fa promeses, lliga voluntats. Don Leandro és un gran capítost polític que sap fer content tothom. Ara més que mai, a les seves velleses, té la feblesa de tenir molts amics.

De tant en tant, però, es produeix una escena d'aquestes. Entra un senyor que el capítost no coneix sinó vagament. Amb l'èmfasi de costum, però, comença:

—Mi querido correligionario...

—No, no en sóc de correligionario, jo.

—Mi querido amigo...

—Tampoc no sóc amigo...

El capítost queda una mica parat. ¿Per què, es pregunta, hauran deixat entrar aquest subjecte? ¿Es potser un contratista d'obres? ¿Es el representant d'una marca d'automòbils? ¿Es el propietari d'una casa de mobles?... Es un acreedor qualsevol! Un de tants, l'acredor inconegut, diríem. Car don Leandro es dona una gran vida, però no paga ningú. Don Leandro no fa sinó prometre. Ara, a desgrat de les circumstàncies, a desgrat de la cara que fa el nouvingut, no perd el seu aplom:

—Todo se pagará—diu—. todo se pagará, a su debido tiempo.

—Però, don Leandro, pensi que ara, amb això de la República, tots els comerciants estem de crisi. Abans, amb la monarquia...

Don Leandro, sospira:

—Ah, la monarquia!

I, sobtadament entredit, en un moment de feblesa, exclama:

—Con la monarquía, todos podíamos vivir; las veces que se lo he dicho a mi entrañable amigo Emiliano!... Pero cometimos la torpeza de creer que la República sería para los republicanos de toda la vida. para los republicanos históricos, quiero decir para los que tanto hicimos para que no viniera... Y ahora...

—Sí, ara el pavo republicano se'l "fumen" els altres. Però tot això són divagacions, don Leandro. Jo, el que voldria són els meus diners.

—Todos soñamos con nuestro dinero. Pero nuestro dinero está en las arcas municipales, en la futura Hacienda regional, en el presupuesto del Estado. Está allí y de allí lo tenemos que sacar.

—No divagui, don Leandro. Jo, si no puc cobrar...
—Chit, chit! Hable bajo, por Dios! No comprend: que si oyen...

—Millor, això és el que vull, que tothom sàpiga...

—Pero, ¿qué sacará usted con desacreditarme? ¿No comprende que entonces usted lo pierde todo? Yo, para poder pagar, necesito dinero, y para tener dinero es preciso que gobierne una temporada...

—Si haig d'esperar que vostè governi... Azaña diu que en té per molt de temps.

—Lo dice él. Pero yo sé que hay mar de fondo con los socialistas. Además, con Macià han pasado también cosas... En cuanto se abra el Parlamento y yo pida la palabra...

—Però, vostè creu, don Leandro...

—Tenga fe en mí!

—Si fos així, no em faria res d'esperar una mica. Jo, pel partido... per la pàtria... Comprèn?

—Claro, claro...

—Ara que...

—Usted tendrá algún hijo... algún sobrinito...

—Això mateix!

—Habrà que colocarlo. ¿El Municipio? ¿La Generalidad? ¿Prefiere en algún ministerio?...

—Ho pensarem, don Leandro.

—Y usted también tendrá su ilusionesita...

—A mi, don Leandro, el que em fa més goig és la cartera d'Hisenda.

—Hay tantos que sueñan con esta cartera! Emiliano dice que no quiere otra. Y cuántas veces he soñado desempeñarla yo mismo, juntamente con la presidencia!

Però, sobtadament, el capítost es pega un cop al front, i, canviant de to, més conciliador que mai, prosegueix:

—De todas maneras, si usted me diera alguna prueba de sus aptitudes para el cargo... Ahora mismo se me ocurre una operación financiera. Pero...

—Digui, digui...

—Oh, total nada, para un futuro ministro! Necesitaría un empréstito de cincuenta mil pesetas.

—Cinquanta mil?...

—Ni un céntimo menos!

—Però...

—La rapidez en el obrar es la mejor garantía de talento.

El visitant resta un moment parat. Però després té un cop de geni. Es treu un carnet, escriu unes xifres, posa una signatura, i allargant un xec a don Leandro, exclama:

—Com aquestes. Vol més garantia?

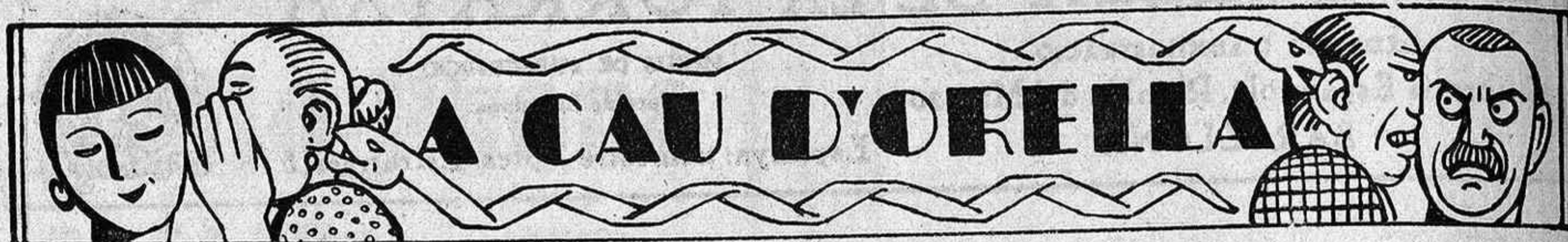
Don Leandro, que ha pres el xec, després de llegir-lo:

—Cinquanta mil! Carner no darà nunca una prueba tan grande de amor a la República!

I després d'acompanyar el visitant, tot tustant-li l'esquena, fins a la porta, don Leandro es deixa caure esbufegant en una butaca.

—Senyor—pensa—, féu que no arribi mai a governar, sinó com podria complir tantes promeses!"

DOMÈNEC GUANSÉ

Candidatura lerrouxista

Al "Real Círculo Republicano Radical", del Passeig de Gràcia, passen certes angúnies per poder confeccionar una candidatura mitjanament viable, per a les pròximes eleccions. L'inconvenient més gros no és pas el que tothom hi vol ésser. L'inconvenient més gran és que els noms que satisfan als de la flamarada fastiguen als republicans de nou encuny. És tan difícil d'harmonitzar els gustos—els interessos—de la gent de poca roba i de l'aristocràcia!

Però en fi, nosaltres, amb el bon desig d'ajudar als nostres amics, proposem que la candidatura sigui encapçalada amb aquests noms:

Pic i Pon.

Emiliano Iglesias.

Joan March.

I què t'us sembla si hi afegíssim el mere de l'assassí de la Barnabeu?

Una baixa

Ni que sembli mentida, al "Brusi", de tant en tant, encara reben una baixa de la subscripció. Això vol dir naturalment que a Barcelona hi ha uns

quants vells de més de noranta anys. Car, naturalment, llevat de nosaltres, ningú que no assoleixi aquesta avançada edat, pròpia gairebé només que dels paquiderms i de les calaneres, no té idea que al "Brusi" es publicui casi cada dia.

Ara bé, la baixa de referència era redactada de la manera més discreta i correcta que us podeu imaginar. L'autor, molt cortès se n'excusava en aquesta forma:

—Perdoneu—deia—m'hi veig obligat, ja que el diari de la vostra digna direcció té un format tan petit que no em seveix per embolicar.

—Té—exclamà en llegir ho, el senyor Julià Burgada, director de periòdic—escalfat el cap escrivint articles perquè després la gent ni sàpiga que els diaris pel que serveixen és per llegir!

Però també el senyor Julià Burgada és ben pretencios o ben ingenu, de creure que hi ha algú que llegeixi el "Brusi". Amb els seus articles n'hi ha per fer adormir al que pateixi més d'insomni.

El negoci fóra d'anunciar el "Brusi" com a substitutiu del veronal!

Canvi de títol

Fa temps que als aristòcrates del "Partido Republicano Radical" tenien ganes de canviar el nom del partit. Això de "radical" no els fa cap gràcia. Ells bé voldrien canviar-ho per "real", però no s'atreveixen. El discurs del senyor Azaña ha obert a molts els ulls i els ha fet trobar el títol més escaient. El "Partido Republicano Radical" es dirà probablement "Partido de los amigos del senyor Lerroux."

Lerroux que torna

En Lerroux ha tornat a Barcelona, i ha tornat a reorganitzar el seu partit.

En Lerroux sempre ha patit del mateix mal, de no saber triar els homes que el volten, sempre s'enamora dels més dolents. Això no és ara, ha estat sempre. El partit radical és un partit personal i els partits personals es moren en el mateix moment de morir-se el cap del partit. Això és el que passarà amb el partit del senyor Lerroux. En Lerroux ha tingut l'equivocació de posar al davant del partit a un senyor Pic que té un inconvenient per a ésser cap d'un partit popular.

En Pic és president de la Cambra de la Propietat i per conseqüència, En Pic és contrari a la classe humil, ja que els humils sempre van contra els propietaris, que sols es cuiden d'exploitar els pisos sense fer-hi cap classe de reforma, encara que siguin necessàries als inquilins. No neguem pas la vàlua i el talent del senyor Lerroux, però sí l'influència popular del seu partit per la falta d'homes intel·ligents.

El Graff Zepelin

Dilluns a la nit va aterrar a la nostra ciutat, el Graff Zepelin. Barcelona, que és per les seves condicions atmosfèriques i geogràfiques, una de les grans ciutats del pervindre, no té encara un pal d'amarratge per a dirigibles.

Creiem que es necessari la seva construcció immediata.

Barcelona pot ésser una de les estacions intermitges del recorregut dels grans viatges aeris Europa-Amèrica.

—T'has quedat sense tabac? Vés a trobar en Montero, home!

Auca de l'Estatut de Catalunya

ARTICLE TERCER

El rei lladre es veu perdut si s'aprova l'Estatut.

En arribà al tercer pas Royo li estira el nas.

Fanjul fa l'animal que és el seu estat normal.

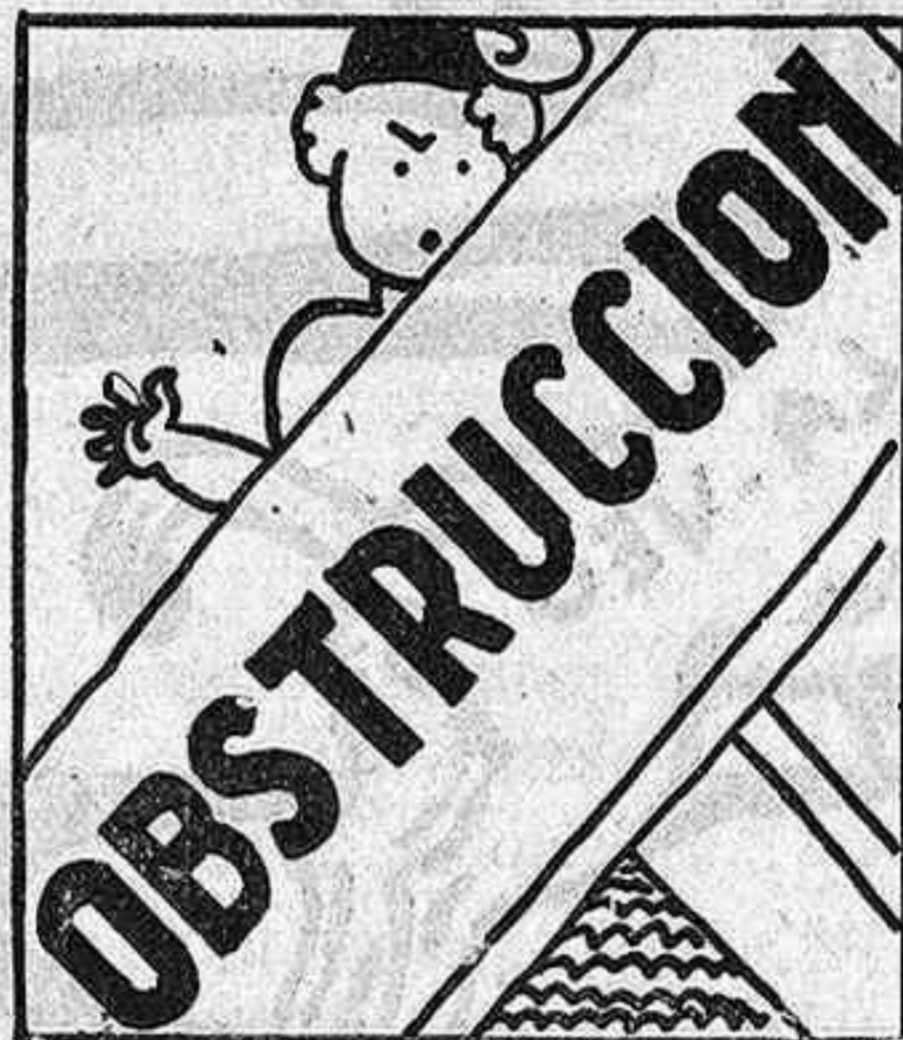
L'absolutista més gran és l'emperador Romà (Sànchez)

Lerroux fa una ganyota, però no hi vol ficar la pota.

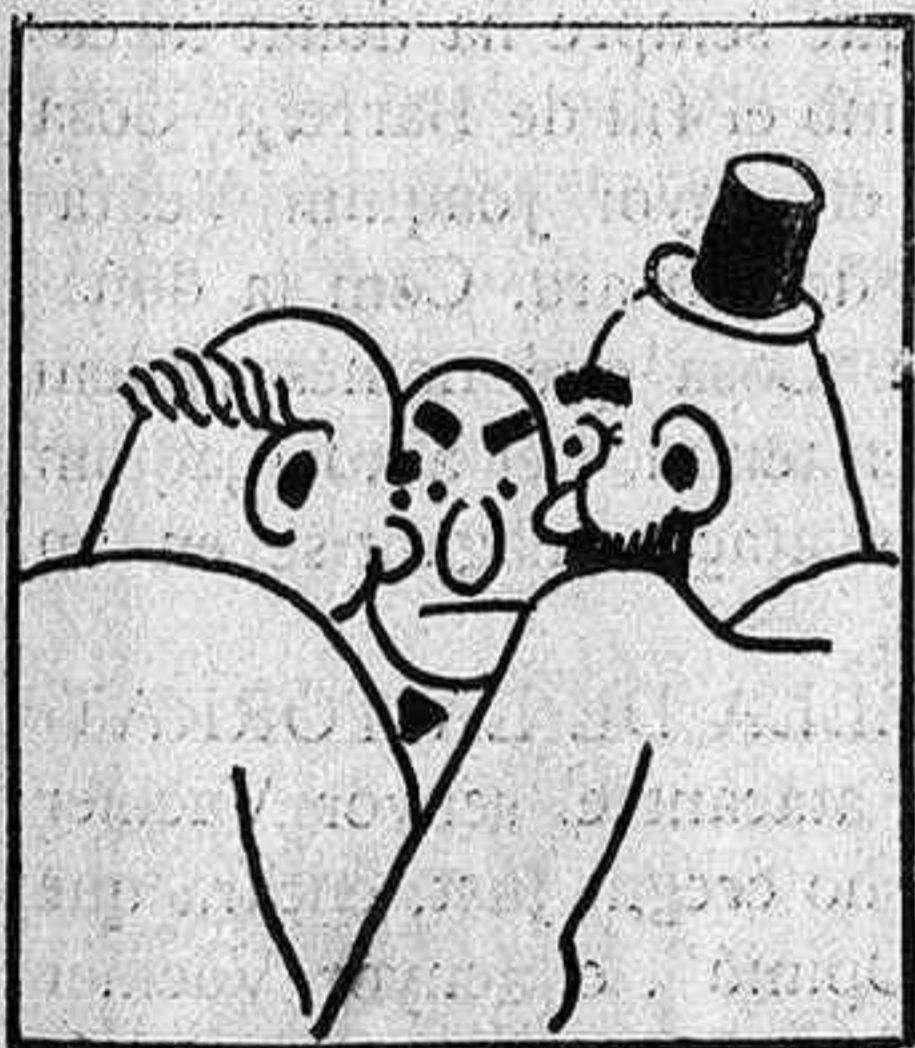
L'Estatut camina dret malgrat Ortega i Gasset.

Prò li surt de trasantó la pepa de l'obstrucció.

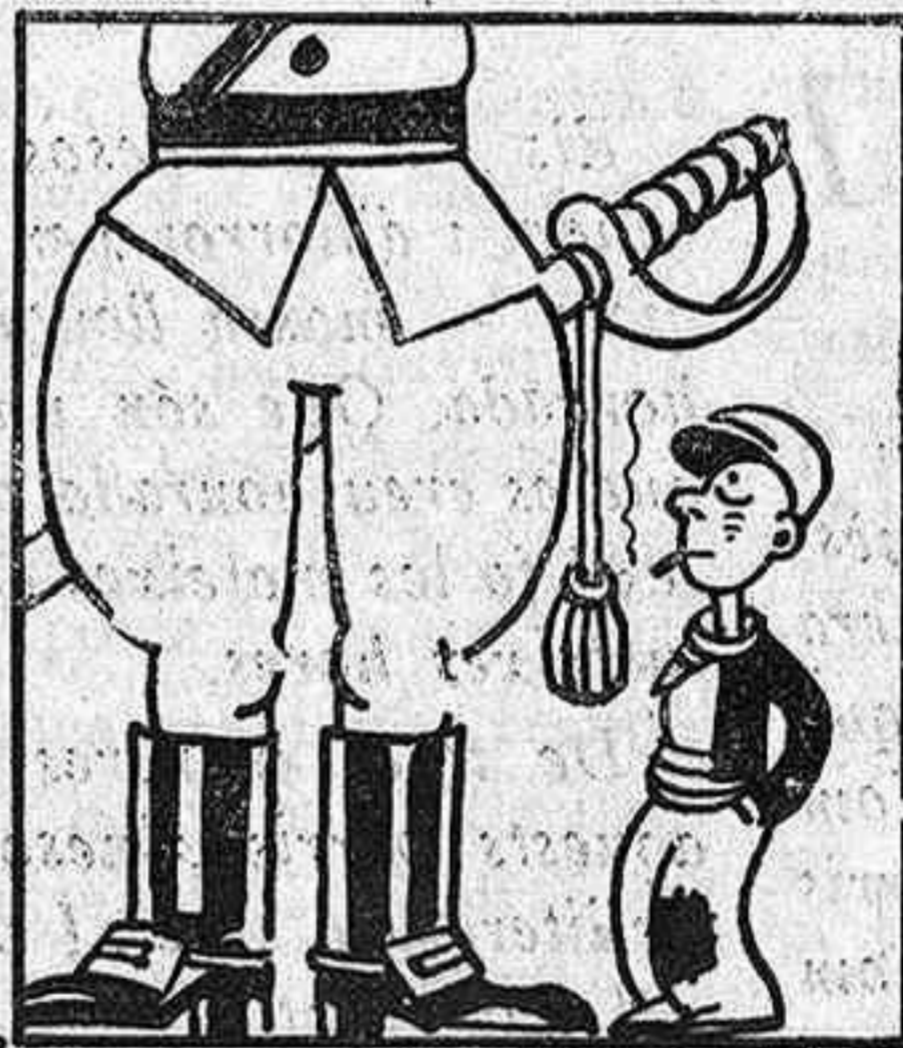
Ens regategen els drets com qui compra cacauets.

Els agraris i els maurins tenen llengües d'escorpins.

Ja no aniran com abans a cavall dels catalans.

Amb República és igual l'obrer humil i el general.

Surt a fer la contra Alba amb posat de mosca balba.

Tres agraris presumits es persignen i fan crits.

Maura vol protestar amb cara d'orangutà.

El mussol de Unamuno més de quatre cops fa el tuno

Però es queden, tanmateix amb la canya sense peix.

- Pobrets! Es creuen que són fox-terriers!

GLOSSARI

CIVILITZACIÓ

Hem llegit que a València, com a Barcelona, també hi ha un barri xinès. Hom diu barris xinesos d'una manera un xic massa lleugera, i no pas perquè en dits barris hi visquin xinesos. Hom qualifica de xinesos tots aquells barris de mal viure, com si la idea que hom té dels xinesos fos inherent a la que hom té de la mala vida. I com si en tots els altres barris de la ciutat no hi hagués també mala vida, com si la mala vida fos exclusiva d'un sol barri.

No, no hi ha cap raó, cap lògica, per a qualificar de xinesos certa mena de barris. El fet que hi hagi moltes tavernes i bordells, i que la gent vagi a dormir tard, i hom prengui de tant en tant un xic de cocaïna, no és motiu suficient per a qualificar de xinès un barri. A més a més, als xinesos no els ha de fer cap gràcia que els barris que podríem dir-ne dolents—malgrat que nosaltres no creiem en aquesta mena de dolenteria—els europeus els relacionem amb la Xina.

Els barris xinesos són motiu d'escàndol i d'horror per a la gent que en diem — massa lleugerament també— honrada. Que són una mena de gent que es creu honrada perquè no té deutes i fa les mateixes coses sempre a les mateixes hores.

De totes maneres cal conèixer bé aquests barris xinesos i despullar-los de literatura cursi. I veureu que el vici del qual tant parlen esdevé misèria i brutícia.

Aquesta misèria disfressada de vici i barnissada de vici és, però, com tots els baixos fons, civilització.

El baix fons, el barri més o menys xinès, és qui ens dona una més completa idea del grau de civilització d'una ciutat. A més de les biblioteques, dels museus, dels teatres, dels music-halls, dels grans hotels, el vici, el barri tèrbol de vici, fa civilitzades les ciutats. Penseu en París, en Londres, en Berlín i en Marsella. I en Barcelona.

Sòria, Salamanca, Segòvia, en canvi, no tenen barri xinès. Però si aneu a viure una temporada a Sòria, a Segòvia o a Salamanca, us farà l'efecte

que no viviu en el segle XX, sinó en el XVII.

Felicitem-nos, doncs, que València ja tingui barri xinès.

VIRAI

A "L'Opinió"

"L'Opinió" del passat diumenge ens demana als de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA que donem la cara. I ens ho demana en un solt anònim, sense donar-la. "L'Opinió" oblida, deliberadament, que L'ESQUELLA DE LA TORRATXA l'ha donat sempre: abans, quan l'actual director de "L'Opinió" pertanyia al requeté i avui, que, sense deixar la direcció d'aquest diari que es diu d'esquerra, pertany al cavernícola Institut Agrícola de Sant Isidre.

"L'Opinió" oblida moltes altres coses. Oblida que L'ESQUELLA DE LA TORRATXA no pretèn fer-se passar per un periòdic d'Esquerra Republicana de Catalunya. Per una raó: perquè sempre ha estat d'Esquerra, i sempre ha defensat els ideals de República, àdhuc quan el senyor Joaquim Ventalló, actual director de "L'Opinió"—per vergonya d'Esquerra Republicana de Catalunya—, defensava els ideals de "Dios, Patria y Rey".

I oblida que sempre ha donat la cara: àdhuc amb el fill de Barrera. Cosa que no féu el senyor Joaquim Ventalló. Com la donem ara. Com la donarem sempre. Cosa que només podem fer els que en tenim. Per això Joaquim Ventalló ens ataca amagant-se en un solt anònim.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA seguirà atacant el senyor Vachier sempre que ho cregui just, encara que segons "L'Opinió", el senyor Vachier sigui un dels valors més positius de l'Esquerra. I el poble que ens llegeix, i el digne president de Catalunya, saben prou bé si L'ESQUELLA DE LA TORRATXA és o no és d'esquerra.

Parla també "L'Opinió" de que pretenem semblar d'esquerra "per a beneficiar-se així del nostre contacte". Pensa el ladrón que todos son de su condición. Entorneu-vos-en al requeté, Ventalló, que en qüestions de dignitat republicana no hi veieu clar.

Vós, Ventalló, ex-requeté i secretari actual de l'Institut Agrícola de Sant Isidre, no teniu prou autoritat moral per a contendre amb els homes de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, que sempre han estat republicans.

Un cas insòlit

L'honorable cos de farmacèutics ha fet una proesa que és llàstima s'hagi escapat als comentaris. Quasi ningú se'n ha donat compte i si n'ha tingut esment ho ha llegit d'una manera displicent i sense donar ni gaire importància.

Ens referim al banquet que els dignes apotecaris dedicaren, amb motiu de la seva vinguda a Barcelona, al ministre de Marina, senyor Giral.

Es un cas d'una audàcia inconcebible en aquesta classe social, movilitzar-se a la descarada i fer en corporació un acte públic, encara més tenint un caràcter polític.

Perquè l'apotecari és un bon senyor de costums escrupolosament morigera des; està tan agafat al cold-cream i en-güents més o menys curatius que no hi ha qui el desenganxi de les seves botigues humanitàries.

Ell ha nascut per fer el bé i calmar tota mena de mals físics, de la mateixa manera que el lleó i la pantera han vingut al món per fer el mal. Ell ha de gerir i cicatritzar totes les tiretes de pell que anem deixant en la lluita per la vida.

Es clar que en aquest cas es tractava d'homenatjar a un senyor de la seva classe, un congènere, o si ho voleu més clar i català un confrare, que de la botiga de salut, ha saltat a un ministeri; però és que el cas del senyor Giral, apotecari, que passa a ministre d'una manera revolucionària, també és un cas insòlit en la història de les revolucions.

— Què dius que vols manar? No veus que al teu pas no anirem mai en lloc!

Nosaltres sabem de revolucionaris i conspiradors poetes, militars, advocats, periodistes sobretot, metges, clergues i fins sabaters; però mai hi havien trobat un apotecari.

Quan en temps de la dictadura, nosaltres cercàvem llocs per conspirar, ens reuníem en vetlladors de sabaters, tallers de sastres—redaccions, ja no cal dir-ho—, tallers de pintors i escultors, inclús en sagristies; però mai de mai havíem pogut trobar una rebotiga d'apotecari. I tan com es prestava!

Per això ara ens ha agafat tant de sorpresa que ens ha fet efecte d'una pastilla que cura la tos en sec.

Ens ha passat per la imaginació, com una penicilina, aquells taulells, que encara usen avui, amb una valla de vidre glassat, davant de la qual, nosaltres, llavors infants, ens havíem de posar de puntetes per fer passar l'ampolla i la recepta que lluràvem a un casquet brodat que ni havia al darrera i que anava midant les dosis per mil·límetres de grams amb un escrupol de serafí.

Mai no havíem pogut esbrinar el què passava darrera la valla glassada, però veiem l'ombra d'unes balanses i l'ampolla amb un embut al cap, que anava recullint els grams de salut que la ciència d'aquell home hi anava depositant.

Nosaltres acarònàvem durant l'espera, que sempre era llarga, aquelles dues serps trenades que ni havia escupides al plato del mig del taulell. Quan estàvem servits, demanàvem una pastilla a l'home del casquet brodat, i corríem cap a casa com un àngel enviat de Deu que porta la salut, intriguats sempre per les màgiques combinacions que aquell home havia fet darrera la valla inexpugnable, entre balanses, embuts i morters.

Per això ens ha sorprès l'altíssima i transcendental gesta de l'home que surt de darrera el taulell, deixa el casquet i se'n va públicament a cridar: "Visca la República!" com qui pregona les excel·lències d'un medicament infal·libilíssim.

I per això ens ha sorprès de debò saber que el senyor Giral fes un salt tan gros des de les pomades tan agafalloses i es posés a receptor, en lloc de combinar les pòcimes que li donava la llei escrita.

Es un altre miracle de la República.

LLURÓ

La Generalitat i la seva responsabilitat

Hi ha hagut crisi a la Generalitat. Potser que a l'hora de publicar se aquestes ratlles ja estarà resolta la crisi.

No sabem pas encara el resultat, però hi ha que tenir en compte la responsabilitat que pesa sobre la Generalitat de Catalunya en aquests moments.

Ha estat nomenat el president del Centre de Dependents per a ocupar el lloc de conseller de Treball.

Nosaltres creiem que els homes que ocupen aquests llocs han d'estar a la mateixa altura que el càrrec que ocupen.

Aquest departament és un dels més difícils que hi ha.

Nosaltres no coneixem particularment al senyor Casals, que és qui ha d'ocupar aquest departament, però persones que ens mereixen crèdit, ben desapassionadament ens han assegurat que el senyor Casals té l'esperit de senyor Esteve, inclús amb barret de copa i tot, és un perfecte senyor Esteve. Ja podeu pensar que amb un senyor que pensa d'aquesta manera no anirem pas en lloc.

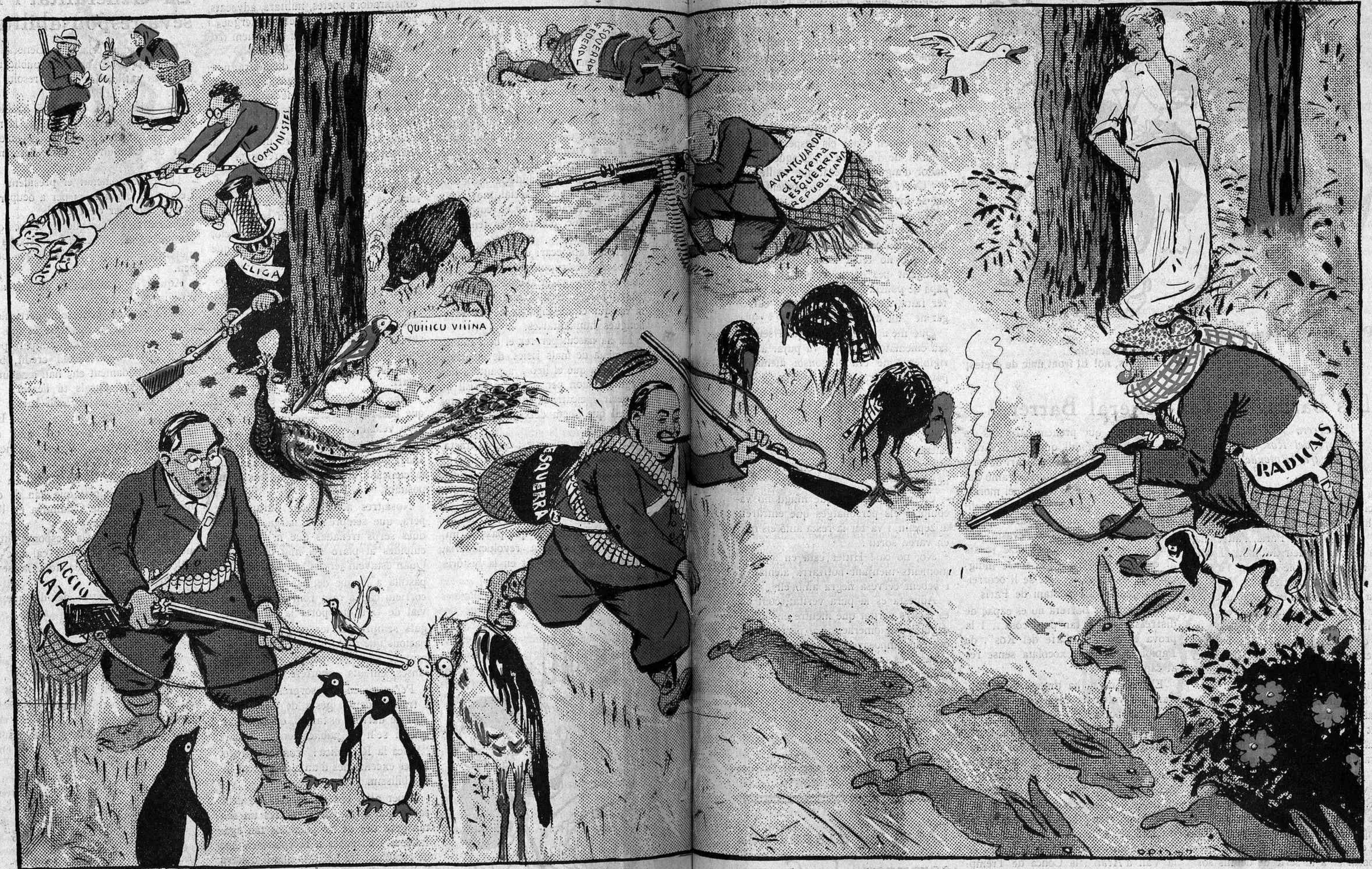
La Generalitat de Catalunya ha de saber triar els homes que han de dirigir els destins de Catalunya en l'aplicació de l'Estatut.

Hem de pensar la responsabilitat que cau damunt d'ella, i cal que el poble hi tingui posada tota la seva confiança.

Pobres de nosaltres del dia que la perdi.

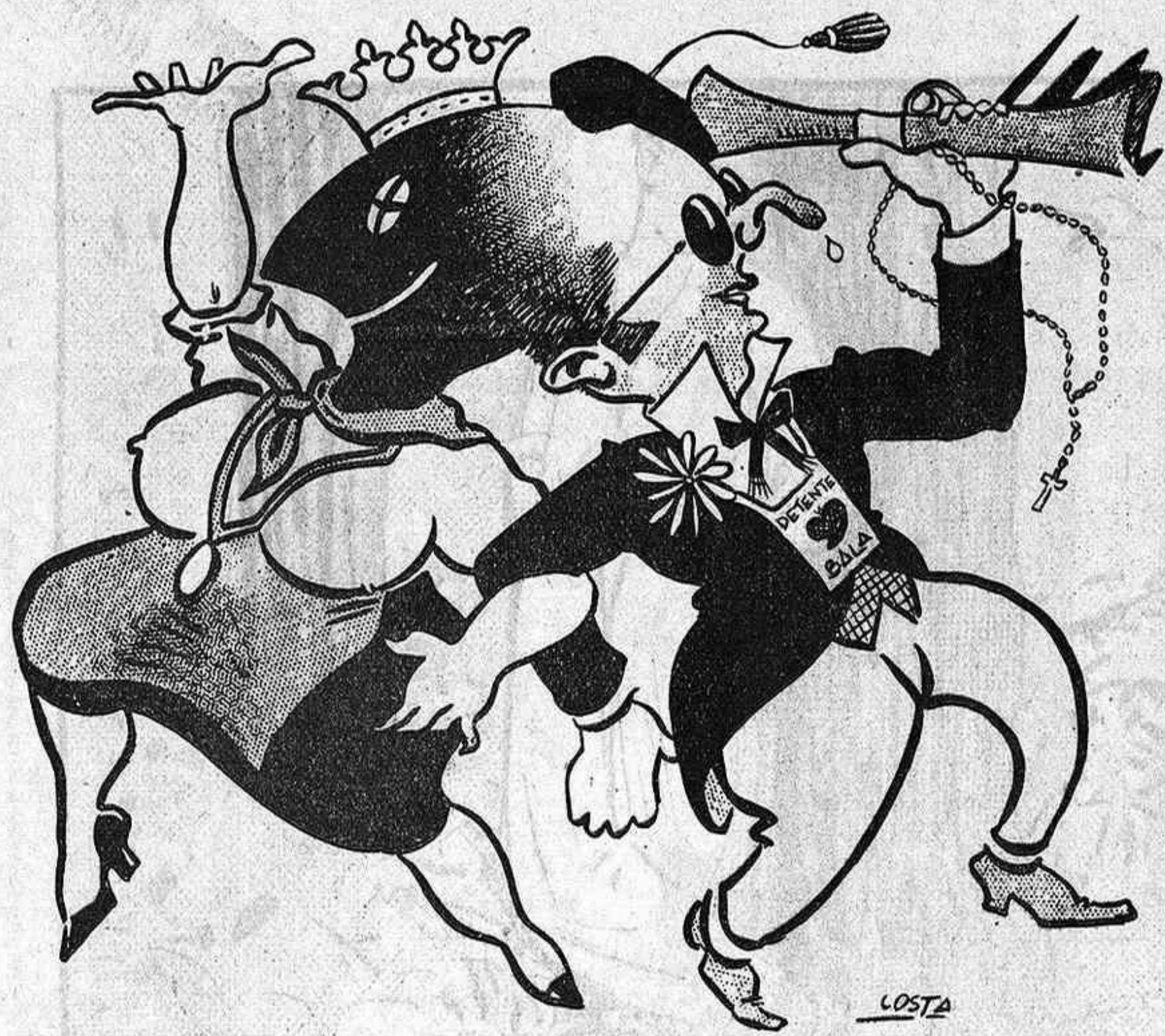

— Nois, el que cal fer ara, es treballar pel nostre Estatut.

A la caça del vot

EL POBLE:—Caçareu lo que jo vulgui

Preparatius electorals

—El germans siamesos?
—No, senyors, no! El front únic de dretes!

Les barbes de l'ex-general Barrera

Barrera ha estat vist al "Cafè del Ros", de Papiol, i al cafè "Rotonde", de París.

"La Rambla" publica un reportatge sensacional, en el qual el seu autor declara haver vist l'ex-general Barrera al cafè "Rotonde", de París, l'altre dia, a tres quarts de deu del matí. I com detall incontrovertible diu que l'ex-general duia barba postissa.

A la mateixa hora que, segons el reporter de "La Rambla", Barrera era a París, comunica l'estació especial de ràdio de L'ESQUELLA que l'ex-galifardeu ha estat vist al "Cafè del Ros", de Papiol, prenent xocolata amb melindros.

En què quedem?

Analitzat degudament (estil senyor Bernat i Duran), l'esmentat reportatge reflexa un esperit folletinesc d'allò tan portera de l'Eixample. El detall de la barba postissa ja és tot un detall... però, vol dir l'espontani reporter de "La Rambla" que amb el temps que fa que l'ex-panxample viu amagat, no té temps més que suficient per a deixar-se créixer la pròpia, de barba sense exposar-se a la sèrie de detalls sospitosos que es desprenen d'una barba postissa, encara que la porti el mateix Sagi Barba?

Nosaltres, que prenem cafè tots els dies amb l'ex-capdill, que fins li vàrem arribar a oferir tot un mostrari de barbes, des de les confeccionades amb llana de granota fins a les de pèl moixí; que entendriets per la persecució stalinista de què era objecte, vàrem posar a la seva disposició, per a l'evasió, una barca que tan sols tenia dotze forats al casc, no podem llegir sense indignar-nos les fantasies que se li ocorren a qualsevol espontani de París.

L'ex-general Barrera no és capaç de disfressar-se per tan poca cosa... I la prova és que al "Cafè del Ros", de Papiol, prengué el xocolata sense res al cap.

Ell mai no hi ha tingut res al cap, i ara ens volen fer creure que se'l tapa amb una boina...

Profunditzem un xic més en el reportatge de "La Rambla", ens hi capbusem, ens hi sumergim, i una vegada del tot emergits fem una cigarreta, tosim, escupim i ens tornem a indignar en llegir que les denúncies fetes al govern civil eren obra d'uns amics de Barrera per a despistar la policia, fent-li emprendre una *tournee* a través de la Vall d'Aran i la Conca de Tremp. Això no és cert, com tampoc no és cert que l'ex-general sigui a París.

I qui ens assegura que la nova de

trobar-se Barrera a París no és per a despistar també, i mentre s'organitza un servei especial a la frontera, ell fuix en el "Graff Zepelin", i aprofitant l'avinentesa, els "sin trabajo" no demanen un altre palau de l'Exposició per a organitzar *soirées* a tot drap, o el Parc de la Ciutadella, per a instal·lar-hi una agrupació nudista, tan Pentalfa com es pugui fer?...

Què me'n saben dir, quina explicació em saben donar els desperts descobridors de l'ex-general, d'aquell brollador d'aigua inesperat que va llençar el "Graff Zepelin" en el moment d'alcabar-se majestuós?

No sospita la policia que el detall de despentes l'aparell d'un element tan preciós com és l'aigua canta prou clar que no tenia altra intenció que alleugerir pes? I no veuen els miops caps de policia que aquell pes els podia fer falta, i que, per tant, calia "carregar-ne" un d'equivalent?

Què me'n saben dir d'aquell senyor tan cinematogràfic que va pujar al dirigible? Què era el cònsol alemany, potsèr? Què era l'Aiguader? Ja, ja, ja! Deixeu-me riure, deixeu-me que em cordi els pantalons, que se m'han descordat de tanta rialla. On és la suspicàcia, l'instint policíac, la intuïció, el talent?

Cal que ho remarqui, on és l'ex-general?

Cal que remarqui que ningú no va comptar els personatges que entraren al zepelein, i va fer la resta amb els que en varen sortir?

No, no cal! Hitler està en aquests moments menjant botifarra alemanya i bebent cervesa negra amb ell...

Aquesta es la pura veritat, com no és menys veritat que mentre els autos, degut a l'aglomeració i al perfecte ordre que imposaven a la circulació els urbans, es quedaven rodes enlaira damunt els camps d'ufals, l'home fatidic objecte d'aquestes ratlles, reia diabòlicament, amb una força que no podien apaibagar ni els sorolls dels motors del "Graff Zepelin".

FRANCESC OLIVA

Demà, dissabte,
compreu «La Campana de Gràcia»

FITXES

JOAQUIM BIOSCA. Ha mort Joaquim Biosca, el del vestir agressiu.

La seva infantilitat conservà tota la vida les robes dels seus primers desigs de pintor: un gitanisme elegant, en blanc i negre, que havia passat frec a frec de Nonell. El gitanisme de Nonell era un gitanisme de carns madures i de sentors avinagrades. El de Biosca fou un gitanisme de colors biecats. En aquest entusiasme s'hi barrejaven la festa casolana dels obscurs i el presentiment de les comunions divinitzadores del blanc.

L'esperit de Joaquim Biosca s'evadi, a poc a poc, de la seva infantilitat caracteritzada. El seu cos, no. Foren molts els qui, davant les seves pintures, hi veieren sempre un capell ample, unes patilles caragolades i unes americanes un bon xic més llargues que les americanes corrents. Foren pocs els que saberen trobar en Biosca el guia de llum i d'amistat que fou pintor de paisatges despulladament catalans i acullidorament fraternals. El Joaquim Biosca del crit extern, feia de les seves pintures un lloc de rebre amics, paratges de sol d'ardències confortables; d'arbres que sabien donar la benvinguda, de cels de núvols de repòs o de blaus que et xuclaven. "Entreu!", us deia el paisatge on l'amic s'havia bolcat. I us trobaveu ja lluny d'unes vestidures, que eren com una defensa davant d'una porta, i sentíeu ja la delícia d'un esperit que us oferia un troç de terra escollida, ben amurada de catalanitat, ben lluminosa de benvingudes.

Fou dintre d'aquesta claror de visió creada i de realitat escollida que el pintor Joaquim Biosca començà la seva darrera tasca: la del retrat, un retrat autèntic amb vida per dintre que no borrava la semblança geomètrica del de fora.

La mort s'ha endut el pintor quan havia arribat a la seva hora plena, quan ja, àdhuc externament, es començava a no veure-li ni el capell ample, ni els rinxolaments capilars, ni el contrast violent del blanc i negre.

Tota la catalaníssima claror del seu dintre anava esparracant la seva externitat persistentment "nonellística". Era, per tothom, arribada l'hora de la transfiguració.

Per als amics fa molt temps que Joaquim Biosca ens havia fet oír la seva veu des de la muntanya on es pot dir la paraula definitiva: la paraula del transfigurat.

Es per aquesta paraula, que l'obra es menjarà la terra que colga l'home, com ja s'havia menjat la vestidura.

BARREGES. "Aquesta nit lluiré unes robes color d'eclipsi de lluna"

M'ho has pogut dir tu.

M'he tret la frase del damunt posant al gramòfon un disc amb música negra: "Listen to the lambs". La canta, Taylor Gordon.

Un judici sintètic d'Alain:

Hamlet és una obra dolenta. Voleu pitjor entreteniment que meditar damunt d'un crani?

Una reunió burgesa diumengera.

Russos? No! No toqui russos. Em recorden Trotzky.

Malgrat tot, es toca el "preludi" de Rachmaninoff.

Vaig recordant les notes del "preludi" que m'eren més plaents quan les xafaven els peus de la Pawlova.

Vaig pressentir aleshores que Rachma-

ninoff, la Pawlova i el vodlka podien fer un cocktail deliciós.

Avui la música de Rachmaninoff, en tarda de diumenge bercelesca i de reunió burgesa, em sembla que em portarà la petita indigestió que sempre porta a menjar caviar blanc.

PLAÇA D'EPANYA. 4 OCTUBRE DE 1932. Aire de tardor que comença. I uns gitanos.

Són els amos d'un ós, d'un simi, i d'una cabra.

"Grans treballs de circ! Senyores! Senyores!"

Prop de la font monumental de la Plaça d'Espanya, la cabreta ha aixecat les potes, ha fet un bel, trèmol com una gotera, i ha saltat per dintre d'un cercol de bóta.

Es passa la safata. Xiuxiueigs entre la gitaneria.

S'avança un gitano i diu al: "respectable públic".

"Si no fem sis rals no podem fer ballar l'ós, ni exigir-li cap de les seves jo-

—Els d'Esquerra van sols a les eleccions.
—Vols que et digui una cosa? Val més sols que mal acompanyats!

—No sap que'l meu home serà diputat de Catalunya?
 —Què el designa en Macià?
 —No, dona, no; la Comarcal.

glaries. Aquest ós que veuen, menja diàriament catorze quilos de pa. Les senyores i els senyors poden treure comptes i veuran l'esforç que fem per complaure i divertir el poble. Hi perdem diners!"

Uns altres pobres empresaris sacrificats i sense esperança de subvencions Es torna passar la safata. S'escuren algunes butxaques i l'ós pot treballar.

El gitano més pintoresc colpeja el seu pandero com si colpegés la lluna.

Un! Dos! Tres! Quatre! Balla, ós! L'ós balla.

La nit també es fa gitana. Passa per la plaça, pengim-penjam, portant un gran "mantón" negre damunt les espatlles.

Ramon VINYES

Vuits i nous i cartes que no lliguen

VAGI ENRAONANT QUE FA UNA HORA QUE NO L'ESCOLTO

Don Alejandro ja ha arribat... Es passa el dia en el "Real Club Republicano" rebent gent, prometent l'oro i el moro, i jurant que estima molt a Catalunya, que no pot viure sense ella, i que si ell no aprova l'Estatut, avui dia estariem perduts.

En Pic, fa que si amb el cap, i tothom surt d'allò més satisfet.

—Llàstima—deia el caudillo—que no hagin deixat uns dies més les banderes dels carrers...

Diuen que els frares de Pompeia, organitzen una recepció en honor seu. Ai caram de Lerroux!

Abans, volies "levantar el velo de las novicias, i ara ens vols aixecar la camisa... Ves, pallanga, ves... Ves a fer... manifestacions a un altre lloc.

PIC I PONIANA

I ja que he parlat d'en Pic, ara em recordo d'una anècdota que malgrat ésser una mica vella, no vull deixar pas que caigui a l'oblit.

Quan el gran Pic, encara no era un fervent republicà, i anava ben sovint a Madrid, a d'oblar l'espina davant l'ex-rei, va assistir un dia en una recepció per cert molt brillant, que es féu a Palau.

La gent, anaven passant un a un davant dels monarques i feien una gran reverència.

Quan va arribar el nostre home davant del rei i de la seva esposa, es va inclinar, també ceremoniosament, i digué seriament

—Buénas!...

QUAN L'AMO NO HI ES

L'Agulló de la Lliga, quan en Cambó o en Ventosa no hi són, s'entreté a contar, al qui el vol escoltar, que en aquella casa, si no hi fos ell, tot aniria ben malament.

—En Cambó—diu ell—pot donar-me ben bé les gràcies. Si no hagués estat jo, avui dia, no seria pas el que és.

—En Ventosa—repeteix—em deu la seva carrera, el seu prestigi i que sé jo...

—Es una llàstima que jo no m'haigi llençat de ple en el parlamentarisme!...

—A Espanya, sols hi han hagut dos grans homes polítics. L'Azaña i jo.

I afegeix confidencialment:

—I desenganyis, l'Azaña, encara no m'acaba d'agradar...

EL FEIXISME BELLICOS

Per tal de celebrar unes maniobres militars, Mussolini ha fet parar durant un dia, tot el transit de Roma, a fi de donar als italians, una idea aproximada del que serà la propera guerra, que amb tant d'amor, ell i l'Hitler, vénen preparant des de fa tant temps.

Sols d'un cervell malalt i degenerat

com el d'aquests homes, pot sortir una tal idea.

Què derieu d'un metge, que us enenyés el bagul en el que haureu d'estar enterrats?

Doncs aquest és el cas del dictador italià. Ja no té ni tant sols espera, per fruir de l'espectacle que destruirà les nacions. Vol tenirne ja un regust, i es deu complaure radicalment, amb el terror que les seves maniobres, preparades per cert ben teatralment, amb bombes inofensives, i obusos en blanc, han causat a l'ànima dels pobres italians que trobaran segurament dolenta la "Combinazione" que els hi té preparada el seu amo i senyor.

ANEM

Esquellincs

L'anar pel món sense capell, és un costum que ja es fa vell. A Madrid és més efectiu, són molts que hi van hivern i estiu. Aquí la vaga general hivern i estiu no és ben bé igual; perquè a l'estiu se'n veuen pocs aquí a la Rambla i a altres llocs. Però a l'hivern—potser pels frets! la Rambla és plena de barrets.

Cada dia a Barcelona surt un setmanari més. La qüestió és passar l'estona prenent el pèl als demés. Els d'abaix a n'els dé dalt i ells als altres igualment. Però, qui sab certament quan l'engüent es fum del mal o el mal es fum de l'engüent.

Uns, volien atracar a l'altre, que havia de passar, en auto, portant diners, i perquè no'ls escapés un altre auto van llogar. Un d'ells, agafa el volant, treu al chofer del davant i espera al que ha de venir, amatent i vigilant per poder-lo detenir. I, com una exalació, l'auto aquell veuen passar: engeguen el seu i no el poden fer caminar, per manca de direcció! Aquell que el volant prengué no el sabia manegar i està clar, no van podè als que duien el diné com volien atracar.

Poble no tinguis recança, ets valent, doncs, pit i avant que la fita, és l'esperança, però, posa-hi al volant un home de confiança!

A en Josep Maria de Sagarra

Poeta: un xic allunyat d'ací, per lluites mesquines que em tenien exiliat. no em sento pas coronat d'una corona d'espines. Però em dol que, en retornà, em trobo que encara hi ha algú que porta careta. i una genteta que fa la Llúcia i la Ramoneta. I veig que hi ha algun ingrati que escatimant el seu or no serva fidelitat

al jardinet de l'amor del nostre teatre estimat.

Una escena sola i verna!

Es nostra dissort eterna.

Vós, sols vós, emborratxeu

i, de tant en tant, canteu

una canço de taverna.

Canteu-la de bona gana!

Talia vos ho demana!

Que arribi als nostres hereus

entre el ressò de *les veus*

de la terra, catalana.

Vós, que des d'un *dijous Sant*,

dels que molts servem memòria,

per vostra obra meritòria

són el més ferm estadant

que hi ha al *hostal de la Glòria*,

triomfareu altra vegada.

Desitgem l'obra preuada

que el teatre enaltirà.

Veiam si aquesta serà,

poeta: la desitjada!

I féu el vostre camí, sense que hagueu de teni *controversies* amb algú!

Després de les deu de la nit

— El tabac o la vida! —

Preneu exemple de mi, que ja no em fico amb ningú!

M'han dit que dins l'Ajuntament I col·locar-ne més de cent, empleats, nous!

Que d'empleats a aquella casa, si bé no n'hi havien massa,

N'hi havien prous!

Més, hi han entrat, sense fatigs,

un reguitzell de meus amics,

tota una tropa!

hi han col·locat a més de cent!

no ho trobo pas gaire decent!,

és massa sopa!

I no s'han recordat de mi,

per a encabir-me en aquella pila!

Ja que no sóc a cà en Davi,

deixeu m'hi ésser a cà la Vila.

JOAQUIM MONTERO

TELÓ ENLAIRE

El Centre Aragonès ha enviat una carta al director de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Es una carta de plany pels nostres atacs al Teatre Goya, "no ha volgut llogar per a fer-hi teatre català", i és una carta ben atenta, malgrat porti la indicació de la signatura del president del Centre i no porti la signatura, contentant-se amb l'estampa del sagell de l'entitat.

En parlar de l'afer del teatre Goya ni un moment hem dubtat que la veritat "oficial" s'oposaria a les nostres afirmacions. La veritat "oficial" és que la plica de cine presentada a concurs oferia molts més avantatges que la plica que s'hi presentà de teatre. L'escolliment no era dubtós: el teatre Goya fou llogat per afer-hi cine.

En la carta a què ens referim, no es menciona per a res la continuada gestió del senyor Tries prop de la Junta que regenta el teatre Goya. Es feien gestions des del mes de juny, gestions diferides un dia i un altre dia. Fou del 23 al 28 d'agost quan s'obrí concurs per arrendar el teatre del Centre Aragonès. Vet ací dos mesos fets perdre a un empresari que volia fer teatre català.

Nosaltres sabem moltes altres coses que hi ha sota la veritat oficial de les raons purament econòmiques de l'arrendament per a cine que s'ha fet del teatre Goya, pertanyent al Centre Aragonès. Les deixarem córrer, perquè aquestes coses ens han vingut sense comprovants i davant d'això, la veritat "oficial" és la que sura. En tenim prou amb aquell parà-

graf de la carta, que calla les gestions del senyor Tries i ens diu que el Centre Aragonès es determinà obrir un concurs lliure per l'arrendament del teatre Goya: "en vista de que, por lo avanzado de la temporada, era imposible encontrar buenas compañías".

I amb el que hem dit donariem per contestada la carta que el Centre Aragonès ha dirigit al director de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA si no fos perquè volem bastir un aclariment damunt d'un paràgraf de la carta que comentem.

Els del Centre Aragonès ens diuen: "Esta es la verdad escueta de los hechos. Ahora bien, que se quiera hacer de un asunto puramente económico una campaña para fines que no alcanzamos a comprender, es cosa que duele mucho a este Centro Aragonés".

Hem de dir que la nostra campanya tenia i té una única finalitat: no deixar barrejar la política amb les coses de l'esperit, no deixar que a casa mateix es menypreïn les coses de casa nostra, d'aquesta Catalunya que els del Centre Aragonès diuen que estimen i "que admiran por sus virtudes".

També els catalans estimem els d'Aragó. Precisament féiem notar el nostre afecte pels aragonesos que aquí treballen, ben lluny dels aragonesos que hi fan política, i política contra les coses catalanes. La campanya fou dictada per un alt esperit de dignitat i de justícia. Work no es permetria anar a Saragossa a befar les coses aragoneses. Ni es permetria fer-ho des de Barcelona. La carta del Centre Aragonès, propietari del teatre Goya, pot "oficialment" explicar una actuació. Passem-hi, però deixem dit que ens dolgué l'haver d'atacar el Centre Aragonès com l'hem atacat i l'haver de fer-ho per raons que creiem i encara creiem justes, malgrat la carta. Es veritat que no podem ni exigim que els del teatre Goya facin sacrificis per les coses de Catalunya. Els hi podem exigir, però una mica d'interès i una mica de bona voluntat. L'afar de l'arrendament de teatre Goya, per a teatre Català, feia dos mesos que rodava. I deixem enlaire tot l'altre.

Es la contestació de Work a la carta del Centre Aragonès. Els va amb la ma-

teixa cortesia que presideix la redacció de la seva.

Que per molts anys ens sapiguem entendre, malgrat el que ha passat.

WORK

ESQUELLOTS

L'ex-general Barrera—ex general, hem dit?; perdoneu, ens havíem equivocat; volíem dir l'ex-vice de Catalunya—ara està a París, i vol fer de màrtir i de conspirador.

Aquest senyor es creu que encara pot fer el que li doni la gana, com quan era a la Capitania de Barcelona. Barrera està acostumat a saltar la ídem, igual que el seu fill.

Encara recordem els disgustos que ens va costar solament dir que saltessin la barrera, en una caricatura publicada amb motiu de l'assassinat de Lolita Bernabeu.

I, a propòsit, com està la revisió d'aquesta causa?

✱

Ha estat uns moments a la nostra ciutat el "Graff Zeppelin".

Entre els badocs que acudiren a veure'l hi havia molts aristòcrates.

Heu-vos ací un curt diàleg que vàrem oir:

—Tú també per aquí?

—Sí, noi; vinc a veure si em puc fer escàpol com a policia.

—No ho aconseguiràs: ni per això ser-vim!...

✱

Al Parlament d'Ulster, el diputat laborista Beattie llançà a terra per dues vegades la simbòlica maça d'or, en senyal de protesta pels sense feina.

Encara és l'hora que un diputat d'Espanya s'ha d'ocupar del greu problema dels sense feina.

Molt bé pel diputat Beattie, home honrat i digne, que amb aquest fet s'ha convertit en l'ídol de les masses populars del seu país.

✱

L'altre dia fou recollit en ple carrer un home en estat calamitos. El portaren

a l'Hospital Clínic, on es negaren a admetre'l.

Volem ésser una de les ciutats més adelantades i caritatives d'Europa, i no podem socórrer en un moment greu un home que s'està morint.

✱

L'alcalde de Sigüenza, Miquel Relano, ha agredit el periodista Adolf Franco, per haver alludit en el seu periòdic diverses irregularitats descobertes a l'Ajuntament.

Aquest alcalde era monàrquic i president de la U. P., distingint-se sempre en les persecucions contra els republicans.

I la República segueix mantenint en els llocs més elevats aquests homes?

✱

Regraciem els mots tan plaents que ens dedica "La Chunga", el valent setmanari de Madrid.

Bo és que, quan els de casa posin en dubte el nostre esquerrisme—pobres minyons!—, el reconeguim els de fora casa.

✱

Els enamorats festegen en el menjador. La mare, mentre els vetlla, becaïneja. Els enamorats murmuregen, apegalosos: "Llum del meu cor". "Claror de la meva vida". "Llum del meu amor".

La mare es desperta ensurtada, diu: "Apagueu els llums! I ell, cap a casa seva, i nosaltres cap al llit!"

Imp. "L'Esquella", Om, 8; Barcelona

Escopetes - Bicycles - Radio
VENDES A PLAÇOS I AL COMPTAT
(Es desitgen agents)
F. BARÓ
Goya, 11; Tel. 73497.—BARCELONA
Sucursal a Esparraguera: St. Antoni, n.º 20

Caruso, Flota, Tito Schipa, Pau Casals, Sagi-Barba, etc., etc.

Totes les celebritats impressionen en discos

La voz de su amo

Companya del Gramòfono, S. A. E.

CLINICA GALLEGO

Carrer Nou de la Rambla, 18 - Telèfon 24055

Vies urinàries Consulta de 10 a 1 i de 4 a 9
Festius: de 10 a 1

Pell - Sífilis - Pròstata - Matriu
Electroteràpia - Impotència

Mobles i Matalassos

A TERMINIS i SENSE FIADOR

Carrer Santa Anna, 18 - Barcelona

VIES URINÀRIES

Curació especial garantitzada i ràpida de la blenoràgia i les seves complicacions - Avariosis, Pell, Morenes, Diatèrmi

CLINICA FONTOVA

Carrer Nou de la Rambla, 4 (abans Conde del Asalto)
D'11 a 1 i de 5 a 7 Econòmica, de 7 a 9

FRONTÓ NOVETATS

Tots els dies grandiosos partits, tarda i nit

ELS MILLORS PELOTARIS

Si voleu passar una bona estona, aneu al Frontó Novetats

DETALLS PER PROGRAMES

FEROTYL

Especific de l'

ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)

(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la ejaculació prematura (pèrdues seminals); de la feblesa y molt efecàs per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulant de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glàndules intersticials. Producte pluriglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fosfurs, ni cantàrides, ni cap altre medicament excitant.

PRODUCTE MAGNE E INSUBSTITUÏBLE PER A RECOPRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem
Alt de Sant Pere, 50 - BARRCELONA - Telèfon 18631

Preu: 21'75 ptes.

TEATRE COMIC

Avui, divendres, nit, a les deu: Presentació de la formidable Companyia Internacional de Varietats de

Mlle. JANE REYNELL

em la que figura entre altres les notables atraccions JOANITA DE CARTAGO - THE JONNYS - TROUPE SUNDAYM GIRLS - TROUPE MENDFZ i el «AS» dels còmics mundials

FRANK PICHEL

TEATRE VICTORIA

COMPANIA DE LLUIS CALVO

Avui, divendres, nit a les deu:

POR UNA EQUIVOCACIÓN

i l'èxit més gran de l'any,

LUISA FERNANDA

Dissabte i diumenge, tarda i nit: Grandioses funcions.

ROYAL CONCERT

Marquès del Duero, 106 - Telèfon 20384
Direcció artística: LEOPOLD MORAL

El Music-Hall de les cares boniques

Cabaret d'1 a 4 matinada

ORQUESTINA REMEN WARTY i P. GALLO

BA-TA-CLAN Marquès del Duero, 85 - Tel. 31374
Tarda a les 3,30 :: Nit a les 9,30

Avui i dies seüents: FORMIDABLES DEBUTS

Dixon Blanch - C. NAVARRO - A. VARGAS

Zynaray et Monicla - EMILIA PRAXEDES

Tots els dies un alegre vodevil - Dancing d'1 a 4 matinada

**Caruso, Fleta, Tito Schipa,
Pau Casals, Sagi-Barba,
etc., etc.**

Totes les celebritats impressionen en
discos

**La voz
de su amo**

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

—Ja tenim l'Estatut!.. I ara què?